

kladna. »Prosjak« v d-molu ima jako karakteristično spremljevanje prelepemu napevu, v katerem je Lisinski izlil vso bol svojega tožnega srca. Sploh je opaziti pri vseh skladbah Lisinskega v molu, da se odlikujejo s posebno lepoto in izrednim čustvom. V njih je našel najlepšo priliko za izraz čustvom trpečega svojega srca. S tem pa ni rečeno, da se mu niso skladbe v duru povedle; nasprotno, v pesmih »Der Zufluchtsort« (Utočišče) v es-duru in »Die Botschaft« (Poruka) v g-duru, katerima je Lisinski tudi besede sam zložil in katere je Avg. Harambašić jako lepo pohrvalil, pokazala se je Lisinskega fantazija v polni bujnosti in dramatiški sili. Tu nahajajo besede v glasbi véren izraz spominov pesnika-skladatelja ter sta obedve pesmi polni dramatiške kreposti, kateri dajeta pevcu lepo priliko, izkazati se v dramatiškem prednašanju petja. Želeti je torej, da bi se vsi ljubitelji slovanskega petja zanimali za te skladbe slovečega hrvaškega skladatelja in segli po tej zbirki, s katero izdajo si je pridobil za slovensko glasbo v obče, posebno pa za hrvaško vrlo zaslužni glasbenik in pisatelj prof. Fran Kuhač novih zaslug. Delo je izšlo vrlo ukusno tiskano; naslovni list ima tudi dobro pogojeno podobo Lisinskega in se dobiva za 1 gld. 60 kr. v akadem. knjigarni Lav. Hartmana (zdaj Kugli in Deutsch) v Zagrebu.

Naj pri tej priliki še tudi omenim, da se morejo dobiti v tej knjigarni, ali pa pri izdatelji g. Fr. Kuhači samem, štirje že izdani zvezki njegovih »Južnoslov. narodnih popevaka«, kateri obsegajo 1600 narodnih napevov s klavirskim spremljevanjem in kateri so poprej stali 20 gld. sedaj za 10 gld. Izdatelj razprodal bi rad še imajočo zalogo teh zvezkov za polovično prejšnjo ceno, da bi mu bilo s tem omogočeno izdati še 5. in 6. zvezek te zbirke, s katerima bo delo dokončano.

Fran Gerbič.

Novi češki naučni slovník. V časopisu »Magazin für die Literatur des In- und Auslandes«, letnik 1889. št. 2. sodi Traugott Pech o *Ottovem* slovníku naučnem prav laskavo. Ta časopis je omenil to delo že v prejšnjem letniku, ali v neprijaznem zmišlu, ker je hotel povedati poročevalec nekatere pikre besede Čehom po stranski poti skozi Nemčijo. Zató naj podamo Pechovo sodbo nekoliko natančneje, da pokažemo, kakó sodijo nepristranski, a učeni, vestni nemški veščaki o Slovanih. Pech je dokazal namreč že s svojim nemškim prevodom Pypin-Spasovičeve zgodovine slovanskih literatur, da je več slovanskim literarnim vprašanjem. Pravi med drugim: »V Čehih se ni pogrešalo nikdar znanstvenih in literarnih močij; bil je čas, ko so preskrbovali vso Avstro-Ogrsko državo s svojimi olivkanci za upravne in šolske potrebe. Tedaj so se združili bolje v svoji domovini — ali so se pa preselili ti učenjaki na Rusko, na Bulgarsko, v Ameriko. Ker je zadosti močij, je tudi Ottov slovník jako popoln v strokah obče omike, dà, v njem nahajamo marsikak članek, katerega v naših (nemških) slovníkih naučnih (Conservations-Lexika) pogrešamo — gotov dokaz, da to delo ni samó posnetek ali prevod tujih vzgledov. Najnatančneje govori sevéda o domačih, češko-slovaških in v obče slovanskih razmerah. Bogato pa bode delo tudi o avstrijskih, ogrskih, rumunskih, v obče vzhodno-evropskih rečeh in končno v stvarih cerkve rimsko-katoliške in grško-katoliške. Na tem polji more služiti to delo tudi izven domačega jezиковega polja kakor važen in tudi zanesljiv vir.« Po teh opazkah omenja, da je prvo delo te vrste v češki literaturi »Slovník Naučný«, katerega je izdal knjigar L. Kober v Pragi l. 1860.—1874., urejal dr. F. L. Rieger s pomočjo dr. J. Malja. To delo se odlikuje za óne čase po korenitosti, bogastvu, nepristranosti; slavisti vseh dežel vedó, koliko lepih in zanesljivih virov so zajemali iz njega za svoje stroke. Zató ga veselí, da izhaja sedaj dodatek k njemu. To oceno zabeležimo, da pokažemo, kakó sodijo resni učenjaki o Čehih.

F. H.

Ruska književnost. N. Barsukov opisuje življenje in dela M. P. Pogodinova v dveh zvezkih. — M. J. Suhomlinov je izdal 1. zvezek preiskavanj in studij o ruski lite-

raturi, ki obseza material za kulturno zgodovino rusko pod carjem Aleksandrom I. — Andrijevičeve Sibirije v XIX. veku, prišel je na svetlo 1. zvezek. — Starčevskij izdaja slovar v 12 jezikih (švedski, nemški, litv., poljski, sorbski, rusinski, češki, slovaški, ogrski, hrvaški, slavonski in rumunski) Na svetlo je prišel že drugi zvezek. — Gončarevega zbranih spisov 9. zvezek je natisnen v 10.000 izvodih. — Gogolovih del je izšel 5. zvezek 10. natisa. — Dostojevskega del 10. zvezek je natisnen v 12.000 izvodih. — Gljeb Uspenskega dela tiskajo v ceneni izdavi; dva zvezka po 12.000 izvodov. — Mežov je izdal že 7. zvezek svoje bibliografije ruske zgodovinske literature (l. 1865.—1876.) —

Dne 11. majnika t 1 umrl je v Peterburgu Mihail Saltykov Ščedrin, prvi satirik ruski. Smrt ga je rešila bolezni, ki ga je mučila že dolgo. Porodil se je dne 15. januarja l. 1818. v Tverski guberniji.

F. H.

Prijateljica Puškinova. C. Arps opozoruje med Nemci prvi na ženo, ki je vsadila v Puškinovo srce čut za lepoto narodnega govora, narodnih pripovedek in pesmij, ki je vplivala s tem na njegov jezik in na predmete njegove poezije. To ni bila kaka krasotica, ki bi očarala pesnika možá, bila je njegova péstunja Irina Rodionovna. Koli-kokrat je sedela po zimi v topli sobi. Zunaj je bril veter ter je metal sneg na ókna; v izbi je ležal pri péči črnolasi dečko Puškin, poslušal je starko, ki mu je pripovedovala bajke, o ribiči in ribici itd. Dečko je vzrasel slaven pesnik, ponos domovine svoje, katerega ime slavi tudi tujec. Odveč bi bilo povpraševati, kakor povprašuje Reinholdt v svoji zgodovini ruske literature, ali bi bil Puškin kdaj takó slaven pesnik, ko bi Irine Rodionovne ne bilo, gotovo je pa, da mu je navdala péstunja s svojimi pripovedkami fantazijo in brnila takó prva na struno, katera je pela potem vse življenje. Še odrasel mož je poslušal rad Irino, nje bajke in narodne pesmi. Nekatere je zapisal on sam, kakor o »ribiči in ribici«, »o čudni véverici«, »o utopljenici«. Rodionovna je umrla l. 1828. stara 70 let. Kakó je ljubila gojenca svojega, naj kaže pismo, katero mu je pisala l. 1826., saj ne kaže le nje ljubezni do njega, temveč po zlogu svojem je tudi prav vzor nepokvarjene narodne stilistike. »Ljubi moj prijatelj, Aleksander Sergejevič! Dobila sem pismo in denar, katera ste mi poslali, za vse te darove sem Vam hvaležna iz vsega srca. — Vedno Vas imam v srci in v mislih, le kadar spim, Vas pozabim. Pridi k nam v Mihalovskoje (Puškinovo posestvo v Pskovski guberniji), angeljček moj, vse konje ti bom poslala na pot. Pričakovala Vas bom in prosila Boga, naj nam dá svidenje. Zdravstvuj, prijatelj, Aleksander Sergejevič. Za zdravje Vaše sem vzela iz prosfore (kruh za obhajilo) sredico ter sem dala moliti za Vas v cerkvi in molim sama. Bodi takó srečen, prijatelj, da ti bo samemu prav. Jaz sem zdrava, hvala Bogú, poljubljam Vam roko in ostajam Vaša Vas jako ljubeča péstunja

Irina Rodionovna.

F. H.

(Po Mag. f. d. Lit. des In- und Ausl. 1889.)

Poljska književnost. Radzimirski in Gororak izdajeta listine iz arhivov knezov Lubartovicz in Sanguszko v Slavutu (Lvov 1888). Do sedaj so prišla na svetlo pisma z let 1284.—1506.

Krakovska akademija je izdala »Modlitwy Wacława«, krasen spomenik iz 15. veka. Prepisal ga je krakovski prof. Malinowski iz originala v Pešti.

Eliza Orzeszko je izdala povest v treh zvezkih »Nad Niemnem« (Varšava, Gebether in Wolf). Kritika hvali to delo, da je najboljše izmed vseh, ki so prišla v zadnjih dveh letih na svetlo.

F. H.

K nazivu: »Narobe Katón«. V »Ljublj. Zvonu« IX. 441. pravi L. Pintar: »Dosedaj so mislili, kakor je videti, razlagalci Prešérnovskega napisa na Stanka Vraza pri tem citatu na starejšega Katona. V tem zmislu n. pr. je pisal l. 1885. Andrej Fékonja (Kres